

Weet wat je deelt

Jong en succesvol

Jort en Jentel over programmeren en bloggen

PLUS

Test, nieuws, wist-je-datjes, quiz en opdrachten

Selfies posten, chatten, filmpjes kijken of spelletjes spelen?

Wat doe jij online?

Slim online.

Safe & social

Dit werkboekje is van:

Voor leerlingen in de bovenbouw van het primair onderwijs

Altijd en overal online?

Selfies posten, chatten met klasgenoten en filmpjes kijken: op internet verveel je je geen moment. Wat doe jij allemaal online? Leerlingen van basisschool De Evenaar in Heemstede vertellen erover.

'Een bikini-selfie zou ik nooit plaatsen'

Lisa (11) gebruikt haar iPad voor Instagram en Facebook. 'Instagram vind ik leuker, omdat daar veel kinderen uit mijn klas op zitten. Facebook is meer voor volwassenen. Als ik iets leuks doe met vriendinnen maak ik daar een selfie van. Ik denk altijd goed na over wat ik post, een selfie in bikini zou ik bijvoorbeeld nooit plaatsen. Ook al heb ik mijn account op privé staan, je weet nooit wie het ziet. Op vakantie neem ik m'n iPad mee en check ik bij de tankstations altijd even of er wifi is. Een keer maakte mijn stiefbroer een filmpje toen ik mijn hoofd tegen de muur stootte. Die zette hij op Instagram, dat boeide me niet. Eigenlijk vond ik het wel grappig.'

Bob (11) heeft geen computer nodig, hij doet alles met zijn telefoon. 'Als ik niets te doen heb, kijk ik filmpjes op YouTube. Dan zoek ik bijvoorbeeld op mijn favoriete voetballer Neymar en kijk ik filmpjes met mooie acties van hem. Ik heb ook Spotify op mijn telefoon. Daarmee luister ik naar playlists met top 40-muziek. WhatsApp gebruik ik vooral veel met vrienden. Met onze klas hebben we ook een WhatsApp-groep. De meiden uit mijn klas appen allerlei afkortingen. Daar snap ik niets van en ik heb ook geen zin om dat te leren. Ik gebruik WhatsApp liever om aan mijn beste vriend te vragen hoe laat we naar de training gaan.'

'Ik kijk voetbal-filmpjes met mooie acties'

'Enzo Knol maakt grappige vlogs'

Tijn (10) gebruikt zijn telefoon vooral voor YouTube, WhatsApp en Instagram en speelt thuis op de Playstation FIFA 16. 'Op YouTube bekijk ik ongeveer drie keer per maand de vlog van Enzo Knol, daarin gebeuren altijd grappige dingen. Op Instagram heb ik een privéaccount, dat moet van mijn ouders. Als ik ouder ben, zou ik liever een openbaar account hebben. Het lijkt me leuk om net als mijn broer meer dan duizend volgers te hebben. Veel volgers hebben betekent dat veel mensen je kennen. Maar het is geen wedstrijd wie de meeste volgers heeft, het belangrijkste is dat je vrienden je volgen. Wie mij volgt, ziet vooral foto's van wat ik doe. Ik plaats echt niet iedere dag een foto van mezelf en zeker geen gekke foto's.'

Fien (11) gebruikt haar computer voor huiswerk en haar telefoon voor WhatsApp en Instagram. 'Van mijn moeder mag ik voor vijf uur geen hele gesprekken voeren op WhatsApp. Dat begrijp ik wel. Als het een gewoonte wordt, hang ik de hele dag op de bank met mijn telefoon. Net pakte ik mijn telefoon en zag ik 431 ongelezen berichten. Die zijn vooral van de groepsapp

met vriendinnen en ga ik echt niet helemaal lezen. Soms word ik gek van het gebiep, dan zet ik mijn telefoon gewoon op stil. Ik zit ook nog op wedstrijdzwemmen en heb drie zusjes om mee te spelen, dus ik heb helemaal geen tijd om de hele dag online te zijn.'

'Soms word ik gek van de bliepjes'

Jort (12) zit ongeveer een uur per dag op Instagram, WhatsApp, Skype en YouTube. 'Ik had ook Twitter, maar daarvan ben ik mijn wachtwoord vergeten. Vooral YouTube vind ik leuk en handig. Ik zit op breakdance en leer op YouTube nieuwe trucjes. Ook voor school is de site handig. Laatst deed ik mijn spreekbeurt over een moeilijk natuurkunde onderwerp. Daar had ik een goed filmpje bij gevonden, waardoor de hele klas het snapte. Op Instagram had ik eerst geen privé-account, maar onbekenden kunnen dan gemene opmerkingen maken. Daarom heb ik dat aangepast en accepteer ik alleen mensen die ik ken.'

'Onbekenden kunnen gemene opmerkingen maken'

Inhoud

- 4 Weet wat je deelt
- 6 Nieuws, wist-je-datjes en nog veel meer!
- 8 Test
- 10 Jong én succesvol op internet
- 12 Laat de kat dansen!
- 13 Kraak de code
- 14 Wel of niet oké?
- 16 Quiz

4

Weet wat je deelt

6

Nieuws...

12

Laat de kat dansen

Colofon

Slim online is ontwikkeld door Young Crowds en Ziggo en is mede mogelijk gemaakt door Veilig Internetten en ECP, Platform voor de Informatie-Samenleving.

Opdrachtgever:

Ziggo (Annebeth Wierenga en Maartje Vrolijk). Bij dit boekje hoort ook een digitale les die te vinden is op: www.ziggo.com/slimonline

Redactie Young Crowds:

Sanne Buur, Kim Buitenhuis, Françoise Giesen, Jeannette Jonker, Mans Kuipers, Claudia Lagermann, Marrit Schuddebeurs, Liesbeth Vijfvinkel

Vormgeving:

Tom van Staveren (Graphic Island)

Illustraties:

Flos Vingerhoets

Fotografie:

Justa Fotografie

Ziggo

YOUNG CROWDS
SPECIALISTEN IN EDUCatieve CONTENT

veilig internetten
wat je kan doen en laten

Weet wat je deelt

In het echte leven deel je je telefoonnummer en gekke foto's niet met vreemden. Waarom zou je dat online dan wel doen? Denk daar eens over na voor je iets deelt via sociale media.

Leuke foto!

Welke foto's zet je online en welke niet? Denk je daarover na voor je deelt of eigenlijk niet? Soms maak je een hele grappige foto waar je vrienden en jij hard om moeten lachen. Maar is die foto echt zo leuk dat je 'm moet delen met de rest van de wereld? Zelfs als je een foto met Snapchat verstuurt, kunnen anderen met speciale apps of door het maken van een screenshot jouw foto's bewaren.

Hoe heet je?

Ieder profiel begint met je naam, een accountnaam of gebruikersnaam. Je kunt gewoon je eigen naam gebruiken, zoals Tim van den Broek. Maar alle informatie die je met dat profiel op internet zet, blijft dan aan jouw naam gekoppeld. Als je dat liever niet wilt, kun je ook een andere naam kiezen. Alleen je voornaam bijvoorbeeld, de naam van je lievelingsdier of van je favoriete sport. Is die naam al bezet? Voeg dan een cijfer toe. Vrienden en vriendinnen vertellen je hoe jij online heet en zo kunnen ze jou vinden.

Wat is je telefoonnummer?

Je telefoonnummer hoort niet thuis in een profiel op sociale media. Waarom zou je dit online delen? Vrienden, klasgenoten of je familie hebben jouw nummer vast allang.

Wie ziet je bericht?

Bij de instellingen van Instagram, Facebook, WhatsApp of Snapchat kun je aangeven wie jouw berichten mogen lezen en voor wie je profiel zichtbaar is. Mag iedereen jouw profielfoto zien op WhatsApp? Je kunt iedereen toestemming geven, alleen je contacten of niemand.

Op Instagram kun je je hele account op privé zetten, zodat je iemand eerst moet toevoegen voor hij of zij jouw foto's kan zien.

En op Snapchat kun je instellen naar wie je berichten wilt sturen en van wie je berichten wilt ontvangen: van iedereen of alleen van je vrienden. Je kunt deze instellingen het beste op 'vrienden' zetten. Dan voorkom je dat jouw berichten per ongeluk bij vreemden terechtkomen.

Wat is je wachtwoord?

Vertel je wachtwoord nooit aan iemand, want daarmee kunnen anderen inloggen op jouw account en je privéberichten lezen of uit jouw naam berichtjes sturen. Een veilig wachtwoord bestaat uit minimaal acht tekens, een leesteken, een hoofdletter en kleine letters. Kies bijvoorbeeld een goed te onthouden zin: de titel van een boek of de eerste regel van een liedje. De beginletters vormen het wachtwoord. Zet ergens tussen de letters je lievelingsgetal en een leesteken. Ook is het een goed idee om je wachtwoord een keer per jaar te veranderen.

Doen of niet?

Via WhatsApp krijg je dit bericht:

+06 99988877:
Hoi, hoe gaat het?
Ik ben je adres kwijt,
waar woon je ook alweer?

Hoe reageer je op dit bericht?

Is dit iemand die je kent of weten jouw vrienden en klasgenoten wel waar je woont? Misschien moet je eerst vragen waarom hij/zij dit wil weten. Je kunt dit bericht ook negeren of deze persoon blokkeren als je het niet vertrouwt.

Op Instagram krijg je dit bericht:

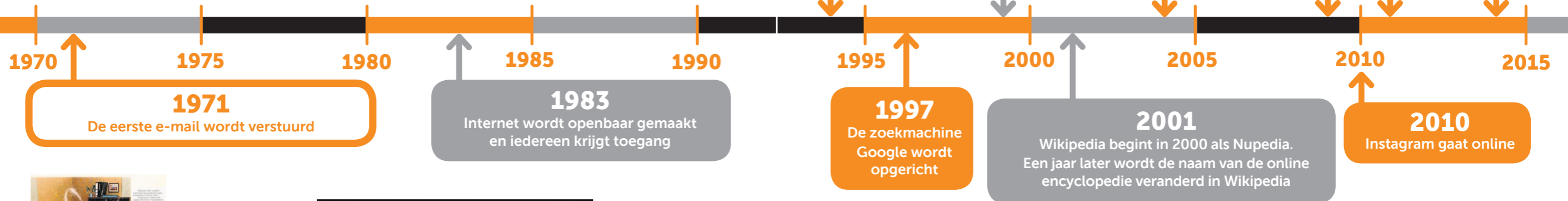
Jolanda_xxx_35
wil je volgen op Instagram

Geef je toestemming?

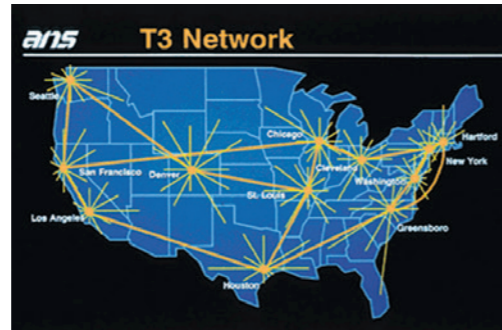
Als je weet wie dit is, kun je toestemming geven. Weet je dat niet, dan is het beter om Jolanda_xxx_35 niet toe te voegen. In het echte leven laat je toch ook geen foto's zien aan mensen die je niet kent?

Nieuws, wist-je-datjes en nog veel meer!

Je kunt je er nu niets meer bij voorstellen, maar er is een tijd geweest dat internet, WhatsApp, Facebook, Twitter, YouTube en Instagram helemaal niet bestonden. Ga mee terug in de tijd!

Een reclame over e-mail. Voor het eerst kon je een berichtje naar iemand anders sturen. Eigenlijk is hiermee het sms-en, whatsappen en facebooken van nu begonnen.

Internet begon in de Verenigde Staten. Op deze kaart zie je allemaal lijntjes van computers die met elkaar verbonden waren. Zo begon het internetnetwerk.

Wist je dat...

- internet in Zweden en Nederland het meest gebruikt wordt van heel Europa?
- smartphones pas in 2009 populair werden? Voor die tijd hadden heel veel mensen geen internet en apps op hun mobieltje.
- het allereerste woord dat over het internet werd verspreid LOG was? Dit had eigenlijk LOGIN moeten zijn. Maar internet lag er na drie letters al uit.
- Facebook nog steeds de meeste gebruikers heeft van alle social media?
- Snapchat alleen gebruikt mag worden als je 13 jaar of ouder bent?

Online cijfers

Er zijn superveel mensen die internet gebruiken. Hoeveel precies? En wat doen ze allemaal?

- Bijna de helft van alle mensen op de wereld maakt gebruik van internet.
- 75% van alle e-mails die per dag worden verstuurd, is spam.
- Iedere minuut worden er meer dan 300 uur aan filmpjes op YouTube gezet.
- Scholieren zitten zes keer zoveel tijd op internet als dat ze aan hun huiswerk besteden.
- Instagram heeft 300 miljoen gebruikers.
- Er worden per dag gemiddeld 70 miljoen foto's via Instagram gedeeld, waarvan 35 miljoen selfies!
- Er zijn ongeveer 250 miljoen blogs op internet.
- 600 miljoen mensen gebruiken WhatsApp.
- Er zijn ongeveer 1,5 miljoen apps in de Apple Store en 1,6 miljoen apps voor Android-gebruikers.

Fun facts

- De allereerste webcam werd gebruikt om een pruttelende koffiepote te laten zien.
- No filter is de meest gebruikte filter op Instagram.
- Facebook.com/4 is de url voor de profielpagina van Mark Zuckerberg, de oprichter van Facebook. Waarom hij niet voor 1 heeft gekozen, is niet bekend.
- Internet weegt net zoveel als een aardbei.
- Dit is het gewicht van alle elektronen die samen internet vormen.
- Het allereerste YouTube-filmpje heet Me at the zoo. Je kijkt 19 seconden naar een van de oprichters die in een diertuin bij de olifanten staat.

Hoe zal de toekomst van internet eruitzien?

World Wide Trends

Nu al in het buitenland, straks ook hier!

- In Japan kun je boodschappen doen terwijl je op de metro wacht. Op de muur log je in en klik je aan wat je nodig hebt. Als je thuis komt, staat het voor de deur.
- Benieuwd of je er leuk uitziet in een nieuwe outfit? Met een knop op je spiegel stuur je een foto naar je vrienden. In sommige winkels kan dit al!
- Met 3D-printers kun je de coolste dingen maken. Van een drinkbeker tot een lamp. Je ontwerpt het op de computer en print het daarna zelf uit. Grote kans dat het niet lang duurt voor er eentje in jouw klas staat.

Bliep bliep! Kijk naar mij!

Kies steeds het antwoord dat het beste bij je past!

Hoe vaak trekt jouw iPod, telefoon of computer je aandacht op een dag? Appjes, likes en je timeline roepen om het hardst om bekeken te worden. Gezellig én vermoeiend. Doe de test en ontdek of jij vaker on- of offline moet gaan!

1 Wat doe je als je niet kunt slapen?

- a Stiekem een strip lezen in bed.
- b Op Facebook/Instagram kijken.
- c Op #slaaptips googelen.

2 Je zit op de wc en je mobiel piept. Jij...

- a blijft rustig zitten en kijkt zo wel wat er is.
- b hebt je telefoon al in je handen, dus je ziet meteen dat je een appje van je vriendin hebt.
- c trekt snel door en zoekt je telefoon. Wie weet heb je een belangrijk bericht?

3 Je moet een spreekbeurt voorbereiden. Het schiet niet echt op, want:

- a je zoekt online naar informatie, maar komt de hele tijd lieve/grappige dieren filmpjes tegen en dat leidt nogal af.
- b je bent met een vriend(in) aan het chatten over spreekbeurttips, alleen duurt het gesprek nu al een half uur!
- c je bent de inlogcode van je computer kwijt. Hoe onthoud je die, als je hem nooit gebruikt?

4 Als jij een appje krijgt, antwoord je meestal...

- a pas als je het ziet. Je kunt toch niet voetballen en appen tegelijk?
- b meteen. Anders is het toch onaardig?
- c 's avonds. Dan maak je even tijd om te zien of er berichtjes zijn.

5 Je loopt van een vriendje terug naar huis. Onderweg...

- a kijk je op je telefoon hoeveel likes je laatste Instagram-foto heeft.
- b kijk je naar de lucht. Opschieten, het gaat bijna regenen!
- c kijk je op je telefoon of je nog op tijd bent voor het eten.

6 Na schoolkamp...

- a vertel je de hele avond alle fantastische verhalen aan je ouders.
- b ben je de hele avond al je filmpjes aan elkaar aan het plakken voor een vlog.
- c check je de hele tijd of iemand al iets over kamp op Facebook, Instagram of Snapchat heeft gezet. Het was zoooo leuk!

7 Je telefoonwekker gaat af, tijd om op te staan. Maar wat moet je aan vandaag?

- a Gewoon, de kleren die bovenop de stapel in je kast liggen.
- b Een trui of een T-shirt? Even buienradar checken voor het weerbericht.
- c Het nieuwe topje dat mijn vriendin ook heeft. Even appen dat ik het vandaag aan doe!

8 Het is woensdagmiddag. Wat doe je?

- a Sporten of buiten spelen.
- b Online gamen met m'n vrienden.
- c Filmpjes maken voor mijn website.

9 Een eigen app bouwen. Dat lijkt me:

- a Supermoeilijk en onmogelijk. Ik weet niks van computers.
- b Te gek, ik heb al een programma waarmee je dat kunt doen.
- c Heel leuk, ik heb genoeg ideeën voor een slimme app. Nu nog leren hoe je dat doet.

Tel je punten bij elkaar op en bekijk de uitslag:

	totaal		
a	5	1	2
b	5	1	2
c	5	2	1

Uitslag

9 t/m 12 punten

Geef het maar toe. Jij denkt tijdens het avondeten aan het aantal likes op Instagram. En jij gaat niet zonder je telefoon naar de wc. Duidelijk: jij bent altijd online. Dat is leuk, maar soms ook lastig. Ongemerkt zit je met je hoofd meer online dan in de wereld om je heen. Hoe kun je je concentreren als een apparaat de hele tijd je aandacht probeert te trekken? Dus doe eens deze test: stop drie uur lang alle apparaten in een doos en ga spelen. Het is vast even moeilijk, maar wedden dat jij een leuke middag hebt?

13 t/m 31 punten

Jij gebruikt internet voor van alles. Handige info opzoeken, chatten of leuke filmpjes kijken. Al kost dat stiekem nog best wat tijd. Gelukkig weet jij ook dat je niet op elke bliep hoeft te reageren. De offline wereld vind jij net zo leuk. En blijf je af en toe toch te lang online hangen? Dan kun je zo wat tips googelen om minder met apparaten en schermen bezig te zijn. Wie weet kun je wel een app verzinnen die bijhoudt wanneer je onlinetijd voor de dag voorbij is!

32 t/m 45 punten

Internet? Natuurlijk weet je wat het is. Maar erg vaak ben je niet online te vinden. Sociale media daar doe je niet aan en gamen vind je zonde van je tijd. Jij gaat liever andere dingen doen in de 'echte' wereld. Prima! Maar een groepsapp kan best wel handig zijn. En ook voor school kun je interessante informatie op internet vinden. Als je toch wilt weten wat andere kinderen online doen, neem dan eens af en toe een kijkje. Wie weet ontdek je wel een leuke site waar je voor je hobby's ook wat aan hebt.

Jong én succesvol op internet

Een succesvolle website hebben of zelf kunnen programmeren, dat wil iedereen wel. Blogger Jentel krijgt elke dag veel bezoekers en Jort maakt zelf computer-games. Hoe ze dat doen? Lees maar mee!

Wie? Jort
Doet aan: programmeren
Bij: CoderDojo
Bouwt: games

CoderDojo, wat is dat precies?

'CoderDojo is een gratis club (dojo betekent club in het Japans) waar jongeren tussen de 7 en 17 jaar alles leren over programmeren. In de toekomst wordt er in Nederland nog meer met computers gedaan. Daarom zijn er dan extra veel programmeurs nodig. CoderDojo leert kinderen na school-tijd hoe je websites en games bouwt. Als je dat nu al leuk vindt, wil je er later misschien wel je werk van maken.'

Hoe ziet een middag bij CoderDojo eruit?

'Een keer per maand is er een Dojo, dan komen we met ongeveer vijftien kinderen bij elkaar. Vaak is er een thema, bijvoorbeeld Scratch, HTML of Minecraft. Daar krijg je uitleg over en daarna ga je ermee aan de slag. Wat je precies doet, mag je zelf weten. Doordat je zo vrij wordt gelaten, kun je zelf nieuwe uitvindingen doen en creatief bezig zijn. En als je vragen hebt, lopen er mensen rond om je te helpen.'

Wat heb je allemaal al gebouwd?

'Van alles, bijvoorbeeld een game waarin een haai een vis moet pakken. Een raadspelletje waarbij je een getal onder de twintig moet raden. En op dit moment ben ik een quiz aan het maken. Dat is nog best lastig omdat je van beeld moet veranderen als een antwoord goed is, dus daar ben ik nog wel even mee bezig.'

Kunnen klasgenootjes dit ook leren?

'Ik heb laatst een les over Scratch gegeven aan een paar klassen. Het was best lastig om het in een korte tijd aan zoveel kinderen uit te leggen, maar het werd een groot succes. Ik vond het vooral leuk om te zien wat iedereen maakte. Sommige kinderen vonden het zo leuk dat ze nu ook naar CoderDojo komen.'

Klinkt alsof jij later programmeur wordt...

'Dat weet ik nog niet. Zover kijk ik niet vooruit. Eerst maar mijn quiz afmaken.'

Wie? Jentel
Blog: lcreatemyownstyle.blogspot.nl
Bestaat sinds: juni 2012
Aantal bezoekers: ongeveer 80 per dag

Dat wil ik ook!

Wil je net als Jort en Jentel zelf iets maken voor internet? Zet dan eerst een plan op papier. Vul in en kom op ideeën:

- Kanalen en blogs die ik graag bezoek:
- Games die ik graag speel:
- Onderwerpen die ik leuk vind:
- Manieren waarop ik kan opvallen:
- Ideeën voor games, foto's en filmpjes:
- Namen die erbij passen:

Hoe kwam je op het idee om een blog te beginnen?

'Dat plan kwam eigenlijk uit de lucht vallen. Drie jaar geleden wist ik wel wat bloggen was, maar ik hield me er niet mee bezig. Tot ik toevallig een blog las van een meisje. Die vond ik zo leuk dat ik ook wat wilde proberen.'

Was het meteen een succes?

'Totaal niet. Ik blogde me elke dag suf, maar de enige bezoeker was ikzelf. Gelukkig ontdekte ik op tijd wat je moet doen om volgers te krijgen. Ik begon andere blogs te bezoeken en reacties achter te laten bij teksten, foto's en filmpjes die ik leuk vond. Zo vonden steeds meer mensen mijn blog en groeide het bezoekersaantal. Inmiddels staat er een verwijslinkje op m'n Instagram. Dat helpt ook.'

Wat heb je allemaal nodig om een blog te kunnen starten?

'Niet veel meer dan een computer. In het begin maakte ik daar zelfs mijn

foto's mee. Nu gebruik ik de smartphone van mijn vader. Die zet ik met een timer op mijn bureau of in de vensterbank. Dat gaat goed, al ben ik wel aan het sparen voor een goede camera. Dan wordt alles nog beter.'

Denk je veel na over wat je wel en niet post?

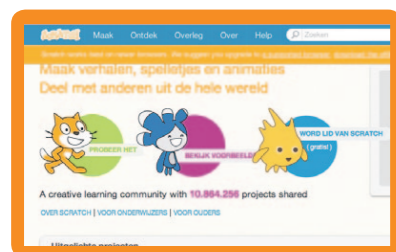
'Absoluut. Zo schrijf ik op mijn site wel dat ik in Zeeland woon, maar niet precies waar. En als ik op vakantie ga, zet ik foto's er pas achteraf op. Straks wordt er nog ingebroken als we weg zijn. Verder vind ik het belangrijk dat mijn blog er professioneel uitziet. Daarom zijn de hoofdkleuren zwart-wit en zet ik er geen bewegende poppetjes op.'

Kun je school en bloggen goed combineren?

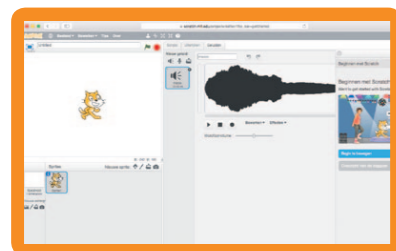
'Het is weleens lastig als ik veel huiswerk heb, dan moet ik goed plannen. Maar m'n blog is ook goed voor school. Ik was nooit zo goed in Nederlands, maar sinds ik blog, is mijn cijfer steeds beter geworden.'

1 Laat de kat dansen!

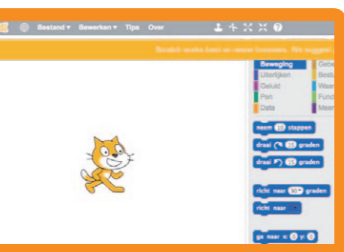
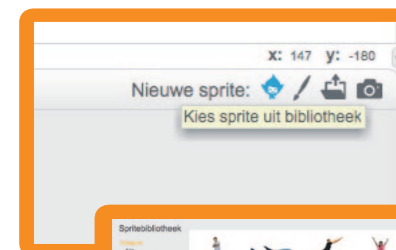
Programmeren klinkt ingewikkeld, maar het betekent eigenlijk gewoon praten met je computer. Met het programma Scratch kun je het gemakkelijk leren. Dus ga snel aan de slag!

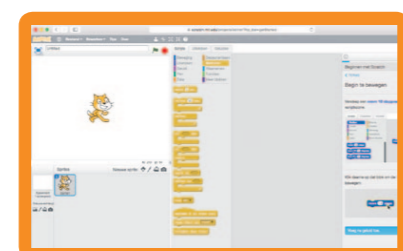
Stap 1: Ga naar de website www.scratch.mit.edu/ en klik 'Probeer het' aan. Je gaat nu aan de slag met Scratch. Dit programma leert je met je computer praten. Je kunt er van alles mee maken. Van strips tot muziekprogramma's.

Stap 4: Tijd voor muziek! Bij 'Geluid' kun je een instrument toevoegen.

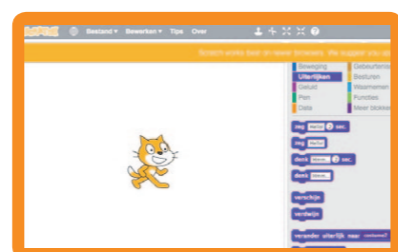

Stap 2: Boven aan de pagina zie je in het menu 'Scripts' staan, klik op 'Beweging'. Sleep het blokje 'neem 10 stappen' naar het lege vak rechts. Wat gebeurt er met de kat als je dubbelklikt op het blokje? Plak er net als bij een puzzel een blokje onder en verander de stappen in V10. Wat gebeurt er nu?

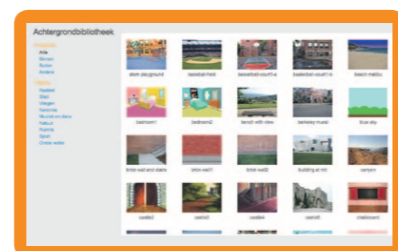

Stap 5: Met 'Besturen' herhaal je je dansmoves en muziek. Plaats 'herhaal 10 keer' om je blokjes. Bij 'Gebeurtenissen' kun je nu het blokje met het vlaggetje bovenop je andere blokjes plakken. Door op het vlaggetje bovenin naast de lege balk te klikken, speel je alles nu in een keer af.

Stap 7: Nu je weet hoe Scratch werkt, kun je een nieuwe Sprite tot leven te wekken. Dat is een mens, dier of ding. Klik op het poppetje rechts onder in de linkerkolom om er een te kiezen. Laat de Sprites samen een mop of een grappig verhaal vertellen!

Stap 3: Klik nu 'Uiterlijken' aan. Wat laat jij je kat zeggen? Plak dit blokje aan je andere blokjes vast.

Stap 6: Kies linksonder in beeld een achtergrond uit. Dat doe je door 'Nieuwe achtergrond' aan te klikken.

Kraak het wachtwoord

Pieter heeft een wachtwoord dat bestaat uit vier onderdelen: een kleur, een groente, een cijfer en een dier. De rijtjes hieronder staan al in de goede volgorde. Maar in ieder rijtje staat maar één woord dat in het wachtwoord hoort. Volg de aanwijzingen en kraak het wachtwoord!

2

		$18+3$	
		5×7	
		$29-17$	
		$24:3$	
		$6+5$	
		2×7	
Deel 1	Deel 2	Deel 3	Deel 4

Aanwijzingen

Het eerste deel van het wachtwoord van Pieter is een kleur, die begint met de zevende letter van het alfabet. Deze kleur is ook de kleur van het tweede deel van het wachtwoord. Dit tweede deel is een groente die op een kleine boom lijkt. De groente begint met de tweede letter van het alfabet en eindigt op de negende. Dan volgt er een cijfer. Dat cijfer is een getal onder de tien en komt uit een van deze rekensommen. Het laatste stukje van de code is een dier. Het is een klein dier dat kan vliegen en graag in bomen zit.

Het wachtwoord van Pieter is:

Deel 1: _____

Deel 2: _____

Deel 3: _____

Deel 4: _____

Meer codes kraken en spelletjes spelen? Kijk op <http://code.org/learn>

Vraag je leraar naar de oplossing, die staat in de docentenhandleiding

Wel of niet oké?

Je kunt online met iedereen kletsen en foto's delen. Superhandig! Maar let wel goed op wat je doet op internet, want soms zijn dingen toch minder grappig dan je denkt. Hieronder staan een paar voorbeelden. Geef aan wat volgens jou een goed idee is en wat niet.

Lachen om slapend broertje

Je beste vriend plaatst een foto van zijn slapende broertje op Facebook. Zijn broertje heeft geen idee dat de foto erop staat. Binnen tien minuten heeft de post 56 likes. Jij weet dat zijn broertje het echt niet leuk vindt als er ongevraagd foto's van hem op Facebook verschijnen. Stiekem vind je dit best een grappige actie en er zijn al zoveel likes, eentje meer of minder maakt dan ook niet meer uit. Je besluit de post te liken.

Wat vind jij?

- Dit is oké, want
-
-
- Dit is niet oké, omdat
-
-

Nepprofiel

Er is een Instagram-account aangemaakt met jouw naam en foto en er wordt van alles gepost. Vooral veel stomme foto's met stomme tekstjes. Dit ben jij alleen helemaal niet! Niet alleen je vrienden, maar ook meiden en jongens die je niet kent, hebben je nepprofiel inmiddels ontdekt. Je krijgt aan de lopende band berichtjes waarom je van die rare foto's post. Je wordt er gek van, maar weet niet wat je er tegen kunt doen. Dit zal toch wel vanzelf over gaan?

Wat vind jij?

- Dit is oké, want
-
-
- Dit is niet oké, omdat
-
-

Gemeen of grappig?

Jullie hebben met de hele klas een WhatsApp-groep aangemaakt. Gezellig! Dan wordt er een foto rondgestuurd van een jongen die ook weleens wordt gepest. Het is zijn profielfoto, bewerkt tot foto van een meisje. De pestkop in kwestie vraagt of de rest van de klas dit ook zo grappig vindt.

Wat vind jij?

- Dit is oké, want
-
-
- Dit is niet oké, omdat
-
-

Gerucht verspreiden

Er wordt een bericht verspreid waarin staat dat een jongen niet op meisjes, maar op jongens valt. De hele school heeft het erover. De jongen wordt non-stop gevraagd of het waar is en op wie hij verliefd is. Hij vindt het echt niet leuk! Hij reageert er maar niet op, want dan wordt het vast alleen maar erger.

Wat vind jij?

- Dit is oké, want
-
-
- Dit is niet oké, omdat
-
-

Tips tegen cyberpesten

Wat moet je doen als je online wordt gepest?

- **Blijf er niet mee rondlopen**, maar vertel het aan iemand die je vertrouwt. Je ouders, een vertrouwenspersoon op school, een lieve buurvrouw of je beste vriend(in). Leg uit wat er aan de hand is, hoe lang het speelt en vertel ook hoe je erdoor voelt. Alleen al door erover te praten, kan het opluchten. Misschien kunnen ze je helpen of weten ze een oplossing.
- **Durf je het niet aan iemand te vertellen**, omdat je bang bent dat ze boos worden of je uitlachen? Dat is nergens voor nodig! Besef goed dat jij er ook niet om gevraagd hebt. Jij kunt er niets aan doen.
- **Reageer niet op vervelende mailtjes en chats**. Dan is de lol om jou te pesten er sneller vanaf.
- **Probeer als je de pester goed kent een gesprek aan te gaan over het pesten**. Vraag waarom hij/zij dit doet en zeg dat hij/zij ermee op moet houden.
- **Verzamel bewijzen** als het pesten doorgaat.
- **Blokkeer** degene die jou pest.

Cyberpesten is net zo vervelend als gepest worden in het echt. Wat online pesten nog irriterender maakt, is dat je via internet gemakkelijker anoniem gepest kunt worden.

Wat moet je doen als iemand anders online wordt gepest?

- **Like of deel de post of foto niet**. Daar help je de pester alleen maar mee. Denk er altijd aan hoe jij het zou vinden als die foto of dat bericht over jou via internet wordt verspreid. Niet leuk? Niet doen, delen of liken dus.
- **Vertel degene die gepest wordt dat er een vervelende post of foto online staat**. En help hem of haar het aan de leraar of ouders te vertellen.

Meer weten?

Kijk op Meldknop.nl als je meer wilt weten.

Grote digi-kennisquiz

Bekijk de vragen hieronder en schrijf de antwoorden in de lege vakjes.

Als je de dik gedrukte vakjes van boven naar beneden leest, dan verschijnt er een zin. Succes!

1 Hoe heten de mensen die jouw Instagram-foto's te zien krijgen?

2 Wat werd er voor het eerst verstuurd in 1971?

3 Hoe heten deze symbolen?

4 Wat werd er in 1997 opgericht?

5 Met welke app kun je zelf instellen hoe lang iemand jouw foto mag zien?

6 Wat was het eerste woord op internet?

7 Waar leert Jort programmeren?

8 Waar woont blogger Jentel?

9 Wie wordt er soms gek van al die bliepjes?

10 Welke social media heeft de meeste gebruikers?

11 Hoe heet de app waarmee je foto's kunt delen en met een filter kunt bewerken?

12 Wat mag je nooit aan iemand vertellen? Je...

13 Wie zit er achter het blog: lcreatemyownstyle.blogspot.nl?

14 Waar zijn er ongeveer 250 miljoen van op internet?

15 Wie zou nooit een bikini-selfie plaatsen?

16 Hoe heet de website waar je meer informatie kunt vinden over cyberpesten?

17 Het internet weegt evenveel als een...

Ingewikkelde wachtwoorden, je account afschermen, successen op internet, een profiel maken, liken, delen en reageren. Als het goed is, weet je nu bijna alles! Doe deze quiz en test je online kennis!

1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

antwoord

Stuur een e-card

Heb jij ouders, vrienden, vriendinnen, familieleden of andere bekenden die ook wel wat kunnen leren op het gebied van online gedrag? Stuur ze een e-card via de digitale les die op www.ziggo.com/slimonline staat en praat er samen eens over!

